

Preventív Medicina PhD alprogram

Kötelező kurzusok

Programvezető: *Prof. Dr. Paulik Edit* tanszékvezető egyetemi tanár

Epidemiológiai módszertani ismeretek (1. vagy 3. félév) (Felelős oktató: Prof. Dr. Paulik Edit 28 óra 6 kredit)

Krónikus, nem fertőző betegségek megelőzése (1. vagy 3. félév) (Felelős oktató: Prof. Dr. Paulik Edit 28 óra 6 kredit)

Környezet-egészségtan (2. vagy 4. félév) (Felelős oktató: Prof. Dr. Paulik Edit 28 óra 6 kredit)

Tantárgyleírás

A hallgatók tájékoztatása a tantárgyi követelményekről

Képzés neve: PhD nappali képzés
Tantárgy címe: Epidemiológiai módszertani ismeretek
Tanév/félév: 1. vagy 3. félév
Oktató(k) neve és elérhetősége (e-mail): Prof. Dr. Paulik Edit, paulik.edit@med.u-szeged.hu Dr. Kucsera Mára, marko-kucsera@med.u-szeged.hu
A tanóra típusa: <u>előadás</u> /szeminárium/gyakorlat/labor
A tantárgy heti óraszám: 2
Tantárgy kreditértéke: 6
Számonkérés módja: kollokvium, gyakorlati jegy, egyéb: <u>ötfokozatú beszámoló</u>
Előfeltételek (a tantárgy céljainak és követelményeinek eléréséhez szükséges, előzetesen elvárt tanulási eredmények vagy teljesített tantárgy): nincs
Tantárgy célja: Az epidemiológiai vizsgálómódszerek elméleti és gyakorlati aspektusainak megismerése, a kutatómunka alapjainak elsajátítása.
A tantárgy elvárt kimeneti követelményei (a tantárggyal kialakítandó konkrét tanulási eredmények): Tudás: Tudja az epidemiológiai vizsgálatok főbb típusait. Részletesen ismeri a népesség

egészségi állapotát jellemző epidemiológiai mutatószámokat, adatbázisokat. Ismeri az epidemiológiai vizsgálatok tervezésével, lebonyolításával, az eredmények értékelésével kapcsolatos követelményeket.

Képesség:

Elemzi a lakosság egészségi állapotát a statisztikai adatbázisokban található mutatók segítségével.

Önálló javaslatokat fogalmaz meg a statisztikai adatok elemzése, értékelése alapján a beavatkozási területekre.

Képes az epidemiológiai vizsgálat céljának a meghatározására, a feltárandó betegség szempontjából az adekvát vizsgálati típus kiválasztására és a vizsgált populáció meghatározására.

Kivitelezi és értékeli az epidemiológiai vizsgálatokat

Attitűd:

Érdeklődik egy adott lakosságcsoporthoz egészségi állapotának komplex leírása iránt, hajlandó az ehhez szükséges adatgyűjtésben, monitoringban szerepet vállalni.

Érdeklődik az epidemiológiai vizsgálatok tervezése és megvalósítása iránt.

Felelősség-autonómia:

Önállóan képes epidemiológiai vizsgálatok végzésére.

Kezdeményezi a tevékenységéhez kapcsolódó problémák epidemiológiai jellegű vizsgálatát.

Témakörök:

Az epidemiológia fogalma, története. A modern epidemiológia értelmezése.

Az epidemiológiában használatos mérőszámok. Morbiditás mérése, adatforrások.

A kockázat mérése.

Az epidemiológiai vizsgálatok felosztása. Ökológiai vizsgálat, keresztmetszeti vizsgálat módszertana és gyakorlati alkalmazása.

Eset-kontroll vizsgálat, kohorsz vizsgálat módszertana és gyakorlati alkalmazása.

Randomizált kontrollált klinikai vizsgálatok módszertana és gyakorlati alkalmazása.

Rendszerezett (szisztematikus) áttekintő tanulmányok, metaanalízis módszertana és gyakorlati alkalmazása.

Klinikai epidemiológiai vizsgálatok, a kutatás főbb területei, a klinikai döntéselemzés alapfogalmai

A lakosság egészségi állapotának jellemzésére szolgáló indikátorok.

Epidemiológiai adatbázisok.

Egészségfelmérések módszertana és gyakorlati alkalmazása.

Életminőség mérések.

Kutatástervezés I. Előzetes tájékozódás, témaválasztás. Irodalomkutatás.

Konceptualizálás, operacionalizálás, mérés. Mintavételi eljárások, mintavétel folyamatai.

Kutatástervezés II. Megfigyelés módjai; kérdőíves vizsgálatok, kérdőívszerkesztés.

Adatgyűjtési terv, adatgyűjtők felkészítése, adatfeldolgozási és közzéadási terv.

Kutatási eredmények feldolgozása; adatbevitel (kódolás, adattisztítás), adatbázis készítés. Kutatási eredmények értelmezése.

Az epidemiológia vizsgálatok/kutatások etikai kérdései.

A tanulási eredmények elérését támogató módszerek:

- előadások
- konzultációk
- ellenőrző tesztek

Az elvárt tanulási eredmények elsajátításának ellenőrzése:

A kurzus oktatása előadások és konzultációk formájában történik. Az előadás pdf-formátumú diasora a Coospace-en az előadás színterére, az „Oktatási anyagok” mappába lesz feltöltve.

Az előadások anyagához a félév során ellenőrző tesztkérdések kapcsolódnak, amelyek a Coospace-en lesznek elérhetőek két részletben (1-7. és 8-14. téma). Ugyanazt a tesztet többször is ki lehet tölteni (maximum 3-szor), de tesztenként legalább egy alkalommal el kell érni a 60%-os helyes válaszadási arányt. A tesztek kitöltése segíti a vizsgára való felkészülést.

A kurzus beszámolóval zárul, amely során az egész féléves tananyag – a Coospace-en található „Oktatási anyagok” nevű mappába feltöltött óravázlatok, egyéb dokumentumok – számonkérésére kerül sor.

Félév végi értékelés

A kurzus ötfokozatú beszámolóval, 25 kérdésből álló online, írásbeli Coospace teszt vizsgával zárul. Minden helyesen megoldott kérdés 1 pontot ér, összesen maximum 25 pontot lehet szerezni.

A jegyadás az alábbi ponthatárok szerint történik:

25-24 pont:	jeles (5)
23-22 pont:	jó (4)
21-19 pont:	közepes (3)
18-17 pont:	elégséges (2)
0-16 pont:	elégtelen (1)

A félév elfogadásának feltételei

Az előadásokhoz kapcsolódó ellenőrző tesztek tesztsoronként legalább 60%-os teljesítése.

Kötelező irodalom:

A Coospace-en elérhető „Oktatási anyagok” (óravázlatok, egyéb dokumentumok).

Ajánlott irodalom:

Megelőző orvostan és népegészségtan (Szerk.: Ádány R., Kiss I., Paulik E., Sándor J., Ungvári Z.) Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2023. 2. fejezet Epidemiológiai módszerek Letölthető: <https://www.medicina-kiado.hu/kiadvanyaink/szak-es-tankonyvek/nepegeszsegtan/megelozo-orvostan-es-nepegeszsegtan-e-book/>

Vargáné Hajdú Piroska, Boján Ferenc: Demográfiai és epidemiológiai módszerek a népegészségügyben. Literatura Medica, Budapest, 1996.

Tantárgyleírás

A hallgatók tájékoztatása a tantárgyi követelményekről

Képzés neve: PhD nappali képzés
Tantárgy címe: Krónikus, nem fertőző betegségek megelőzése
Tanév/félév: 1. vagy 3. félév
Oktató(k) neve és elérhetősége (e-mail): Prof. Dr. Paulik Edit, paulik.edit@med.u-szeged.hu Dr. Szabó Andrea, szabo.andrea@med.u-szeged.hu
A tanóra típusa: <u>előadás</u> /szeminárium/gyakorlat/labor
A tantárgy heti óraszám: 2
Tantárgy kreditértéke: 6
Számonkérés módja: kollokvium, gyakorlati jegy, egyéb: <u>ötfokozatú beszámoló</u>
Előfeltételek (a tantárgy céljainak és követelményeinek eléréséhez szükséges, előzetesen elvárt tanulási eredmények vagy teljesített tantárgy): nincs
Tantárgy célja: A lakosság egészségi állapotának megismerése, a népegészségügyi jelentőségű krónikus betegségek epidemiológiai helyzetének és komplex prevenciójának áttekintése.
A tantárgy elvárt kimeneti követelményei (a tantárggyal kialakítandó konkrét tanulási eredmények): Tudás: Tisztában van a főbb nem fertőző betegségek gyakoriságával, rizikófaktorával és azok megelőzésének a módszereivel. Ismeri a nemzetközi és hazai szűrővizsgálati programokat Képesség: Tanácsot ad a nem fertőző betegségek megelőzésére vonatkozóan. Képes a szűrővizsgálatok rendszerének átlátására, értelmezésére, egyének és közösségek szűrővizsgálatokkal kapcsolatos tájékoztatására. Attitűd: Fontosnak tartja és törekszik a nem fertőző betegségek megelőzésére. Motiválja a lakosságot szűrővizsgálatokon való részvételre. Felelősség-autonómia: Részt vesz a kockázati csoportokba tartozókkal történő szorosabb kapcsolattartásban, kommunikációban
Témakörök:

Magyarország aktuális demográfiai problémái

A krónikus – nem fertőző – betegségek hazai és uniós epidemiológiai sajátosságai és azok trendjei

A krónikus betegségek megelőzésének lehetőségei

A népegészségügyi genomika szerepe a megelőzésben

A krónikus betegségek szűrése; biomarkerek

A makro- és mikrokörnyezeti tényezők szerepe a krónikus betegségek kialakulásában:

- kardiovaszkuláris megbetegedések
- daganatos megbetegedések
- légzőszervi betegségek
- emésztőrendszeri betegségek
- mentális betegségek

A hazai hátrányos helyzetű csoportoknak a krónikus betegségekkel kapcsolatos problémái és azok megelőzésének lehetőségei

A krónikus betegségek speciális kockázatbecslési, -kezelési és kommunikációs kérdései

Az alapellátás szerepe a krónikus betegségek megelőzésében

Hazai és nemzetközi programok a krónikus betegségek okozta morbiditás és mortalitás csökkentésére

A tanulási eredmények elérését támogató módszerek:

- előadások
- konzultációk
- ellenőrző tesztek

Az elvárt tanulási eredmények elsajátításának ellenőrzése:

A kurzus oktatása előadások és konzultációk formájában történik. Az előadás pdf-formátumú diasora a Coospace-en az előadás színterére, az „Oktatási anyagok” mappába lesz feltöltve.

Az előadások anyagához a félév során ellenőrző tesztkérdések kapcsolódnak, amelyek a Coospace-en lesznek elérhetőek két részletben (1-7. és 8-14. téma). Ugyanazt a tesztet többször is ki lehet tölteni (maximum 3-szor), de tesztenként legalább egy alkalommal el kell érni a 60%-os helyes válaszadási arányt. A tesztek kitöltése segíti a vizsgára való felkészülést.

A kurzus beszámolóval zárul, amely során az egész féléves tananyag – a Coospace-en található „Oktatási anyagok” nevű mappába feltöltött óravázlatok, egyéb dokumentumok – számonkérésére kerül sor.

Félév végi értékelés

A kurzus ötfokozatú beszámolóval, 25 kérdésből álló online, írásbeli Coospace teszt vizsgával zárul. Minden helyesen megoldott kérdés 1 pontot ér, összesen maximum 25 pontot lehet szerezni.

A jegyadás az alábbi ponthatárok szerint történik:

25-24 pont:	jeles (5)
23-22 pont:	jó (4)
21-19 pont:	közepes (3)
18-17 pont:	elégséges (2)
0-16 pont:	elégtelen (1)

A félév elfogadásának feltételei Az előadásokhoz kapcsolódó ellenőrző tesztek tesztsoronként legalább 60%-os teljesítése.
Kötelező irodalom: A Coospace-en elérhető „Oktatási anyagok” (óravázlatok, egyéb dokumentumok).
Ajánlott irodalom: Megelőző orvostan és népegészségtan (Szerk.: Ádány R., Kiss I., Paulik E., Sándor J., Ungvári Z.) Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2023. Letölthető: https://www.medicina-kiado.hu/kiadvanyaink/szak-es-tankonyvek/nepegeszsegtan/megelozo-orvostan-es-nepegeszsegtan-e-book/ Global action plan for the prevention and control of noncommunicable diseases 2013-2020. World Health Organization, 2013 https://www.who.int/iris/bitstream/10665/94384/1/9789241506236_eng.pdf

Tantárgyleírás

A hallgatók tájékoztatása a tantárgyi követelményekről

Képzés neve: PhD nappali képzés
Tantárgy címe: Környezet-egészségtan
Tanév/félév: 2. vagy 4. félév
Oktató(k) neve és elérhetősége (e-mail): Prof. Dr. Paulik Edit, paulik.edit@med.u-szeged.hu Dr. Máté Zsuzsanna, mate.zsuzsanna@med.u-szeged.hu
A tanóra típusa: <u>előadás</u> /szeminárium/gyakorlat/labor
A tantárgy heti óraszám: 2
Tantárgy kreditértéke: 6
Számonkérés módja: kollokvium, gyakorlati jegy, egyéb: <u>ötfokozatú beszámoló</u>
Előfeltételek (a tantárgy céljainak és követelményeinek eléréséhez szükséges, előzetesen elvárt tanulási eredmények vagy teljesített tantárgy): nincs
Tantárgy célja: A hallgatók ismerjék meg a környezetet, mint egészségi állapotot befolyásoló tényezőt, és a környezet-egészségügyi problémák megelőzésének legfontosabb szempontjait.

A tantárgy elvárt kimeneti követelményei (a tantárggyal kialakítandó konkrét tanulási eredmények):

Tudás:

Tudja a mikro- és makrokörnyezetből eredő környezettel összefüggő egészségkárosító hatásokat, és ismeri ezek megelőzésének lehetőségeit.

Képesség:

Elemzi a környezetből eredő kockázati tényezőket egy adott lakosságcsoporthoz vagy egyén szintjén.

Attitűd:

Törekszik a környezet-egészségügyi preventív szemlélet átadására.

Felelősség-autonómia:

Elkötelezett a környezettudatosság iránt.

Témakörök:

Környezet és egészség; az egészség fizikai, kémiai, biológiai, társadalmi meghatározói. A környezeti ártalmak megelőzése, a prevenció fogalma és szintjei.

A levegő egészségtana: A levegő összetétele, légszennyezők és forrásaik, a légszennyezés egészségügyi következményei, normák, szabályozás.

A víz egészségtana: a Föld vízkészletei, a természetes vizek állapotát befolyásoló emberi tevékenységek, az ivóvíz előállítása, az ivóvíz összetételének hatása az egészségre, a szennyvíz problémája.

A talaj egészségtana: a talaj tulajdonságai és öntisztuló képessége, a talajszennyezés forrásai, a talajszennyezés hatása az egészségre. Kommunális és veszélyes hulladék.

Az épített környezet (település, lakás) hatása az egészségre. Oktatási és egészségügyi intézmények követelményei.

A munkahely, mint mikrokörnyezet értékelése. Testi és szellemi megterhelés hatásai az egészségre.

Fizikai egészségkárosító tényezők: hőmérsékleti szélsőségek, légnyomási szélsőségek, zaj, vibráció.

Fizikai egészségkárosító tényezők: ionizáló és nem-ionizáló sugárzások. Makro-, mikro- és nanoporok, aeroszolok.

Kémiai egészségkárosító tényezők: Általános toxikológia; kémiai biztonság, kockázatbecslés és -kezelés.

Kémiai egészségkárosító tényezők: Gázok, oldószerek és fémek toxikológiája.

Kémiai egészségkárosító tényezők: műanyagok: peszticidek és perzisztens szerves anyagok toxikológiája.

Biológiai egészségkárosító tényezők: kórokozók, élősdiek, általános járványtan, fontosabb hazai fertőző betegségek.

Környezeti rákkeltő és magzatkárosító hatások; allergének.

Az élelmiszerek, mint környezeti eredetű anyagok hatásai az egészségre.

A tanulási eredmények elérését támogató módszerek:

- előadások
- konzultációk
- ellenőrző tesztek

Az elvárt tanulási eredmények elsajátításának ellenőrzése:

A kurzus oktatása előadások és konzultációk formájában történik. Az előadás pdf-formátumú diasora a Coospace-en az előadás színterére, az „Oktatási anyagok” mappába lesz feltöltve.

Az előadások anyagához a félév során ellenőrző tesztkérdések kapcsolódnak, amelyek a Coospace-en lesznek elérhetőek két részletben (1-7. és 8-14. téma). Ugyanazt a tesztet többször is ki lehet tölteni (maximum 3-szor), de tesztenként legalább egy alkalommal el kell érni a 60%-os helyes válaszadási arányt. A tesztek kitöltése segíti a vizsgára való felkészülést.

A kurzus beszámolóval zárul, amely során az egész féléves tananyag – a Coospace-en található „Oktatási anyagok” nevű mappába feltöltött óravázlatok, egyéb dokumentumok – számonkérésére kerül sor.

Félév végi értékelés

A kurzus ötfokozatú beszámolóval, 25 kérdésből álló online, írásbeli Coospace teszt vizsgával zárul. Minden helyesen megoldott kérdés 1 pontot ér, összesen maximum 25 pontot lehet szerezni.

A jegyadás az alábbi ponthatárok szerint történik:

25-24 pont:	jeles (5)
23-22 pont:	jó (4)
21-19 pont:	közepes (3)
18-17 pont:	elégséges (2)
0-16 pont:	elégtelen (1)

A félév elfogadásának feltételei

Az előadásokhoz kapcsolódó ellenőrző tesztek tesztsoronként legalább 60%-os teljesítése.

Kötelező irodalom:

A Coospace-en elérhető „Oktatási anyagok” (óravázlatok, egyéb dokumentumok).

Ajánlott irodalom:

Megelőző orvostan és népegészségtan (Szerk.: Ádány R., Kiss I., Paulik E., Sándor J., Ungvári Z.) Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2023. Letölthető: <https://www.medicina-kiado.hu/kiadvanyaink/szak-es-tankonyvek/nepegeszsegtan/megelozo-orvostan-es-nepegeszsegtan-e-book/>